

United Nations
Nations UniesInternational Criminal Tribunal
for the former Yugoslavia
Tribunal Pénal International
pour l'ex-Yougoslavie

(IT-98-29)

STANISLAV GALIĆ

STANISLAV GALIĆ

Proглаšen krivim za djela nasilja čiji je prevashodni cilj širenje terora među civilnim stanovništvom, ubistvo i nehumana djela koja nisu ubistvo

Komandant Sarajevsko-romanijskog korpusa Vojske bosanskih Srba (VRS), koji se nalazio oko Sarajeva, Bosna i Hercegovina; od novembra 1992. imao je čin general-majora.

- Osuđen na kaznu doživotnog zatvora

Zločini za koje je proglašen krivim (primjeri):

Djela nasilja čiji je prevashodni cilj širenje terora među civilnim stanovništvom, kako je navedeno u članu 51 Dopunskog protokola I Ženevskih konvencija iz 1949. (kršenja zakona ili običaja ratovanja)

Ubistvo i nehumana djela koja nisu ubistvo (zločini protiv čovječnosti)

- Stanislav Galić je vodio kampanju granatiranja i snajperskog djelovanja na Sarajevo s osnovnim ciljem širenja terora među civilnim stanovništvom grada.
- Posljedice tih napada, koji su bili gotovo svakodnevni tokom mnogo mjeseci, bile su smrt stotina muškaraca i žena svih starosnih dobi, uključujući djecu, i ranjavanje hiljada ljudi, s namjerom terorisanja cjelokupnog stanovništva.

Datum rođenja	12. mart 1943. u selu Goleš, Bosna i Hercegovina
Optužnica	24. april 1998., djelimično povjerljiva do 2. novembra 2001. (uključivala je i Dragomira Miloševića); 26. mart 1999. (podinuta optužnica samo protiv Galića), objelodanjena 20. decembra 1999.
Datum hapšenja	20. decembar 1999., od strane međunarodnih Stabilizacijskih snaga (SFOR)
Prebačen na MKSJ	21. decembar 1999.
Prvo stupanje pred Sud	29. decembar 1999., izjasnio se po svim tačkama optužnice da nije kriv
Suđenje	od 3. decembra 2001. do 9. maja 2003.
Presuda Pretresnog vijeća	5. decembar 2003., osuđen na 20 godina zatvora
Presuda Žalbenog vijeća	30. novembar 2006., osuđen na kaznu doživotnog zatvora
Izdržava kaznu	15. januara 2009., prebačen u Njemačku na izdržavanje kazne.

STATISTIČKI PODACI

Broj sudskih dana	223
Broj svjedoka optužbe	120
Broj svjedoka odbrane	51
Broj dokaznih predmeta optužbe	603
Broj dokaznih predmeta odbrane	651
Broj dokaznih predmeta sudskog vijeća	14

SUĐENJE	
Pretresno vijeće I	sudija Alphons Orié (predsjedavajući), sudija Amin El Mahdi, sudija Rafael Nieto-Navia
Tužilaštvo	Mark Ierace, Chester Stamp, Daryl Mundis, Prashanthi Mahindarante, Manoj Sachdeva
Advokati odbrane	Mara Pilipović, Stéphane Piletta-Zanin
Završne riječi	od 6. do 9. maja 2003.
Presuda	5. decembar 2003.

ŽALBENI POSTUPAK	
Žalbeno vijeće	sudija Fausto Pocar (predsjedavajući), sudija Theodor Meron, sudija Mohamed Shahabuddeen, sudija Mehmet Güney, sudija Wolfgang Schomburg
Tužilaštvo	Helen Brady, Mark Ierace, Michelle Jarvis, Shelagh McCall, Anna Kotzeva
Advokati odbrane	Mara Pilipović, Stéphane Piletta-Zanin
Presuda	30. novembar 2006.

POVEZANI PREDMETI <i>po geografskom području</i>	
ĐUKIĆ (IT-96-20)	
KARADŽIĆ I MLADIĆ (IT-95-5/18) "BOSNA I HERCEGOVINA" & "SREBRENICA"	
KRAJIŠNIK (IT-00-39 & 40) "BOSNA I HERCEGOVINA"	
MILOŠEVIĆ, DRAGOMIR (IT-98-29/1) "SARAJEVO"	
MILOŠEVIĆ, SLOBODAN (IT-02-54) "KOSOVO, HRVATSKA & BOSNA"	
MLADIĆ (IT-09-92) "BOSNA I HERCEGOVINA" I "SREBRENICA"	
PERIŠIĆ (IT-04-81)	
PLAVŠIĆ (IT-00-39 & 40/1) "BOSNA I HERCEGOVINA"	
ŠEŠELJ (IT-03-67)	

OPTUŽNICA I OPTUŽBE

Optužnica protiv Stanislava Galića i Dragomira Miloševića je potvrđena 24. aprila 1998., ali je ostala zapečaćena. Dana 15. marta 1999., Tužilaštvo je dobilo dopuštenje da rediguje optužnicu i podnese odvojenu optužnicu samo protiv Stanislava Galića. Ta je optužnica podnesena 26. marta 1999., a objelodanjena nakon pritvaranja Stanislava Galića 20. decembra 1999.

U optužnici se optuženi teretio u sedam tačaka prema članovima 3 i 5 i članu 7(1) i 7(3) Statuta za učestvovanje u kampanji snajperskog djelovanja i granatiranja civila u Sarajevu od septembra 1992. do avgusta 1994.

Stanislav Galić je optužen na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1) Statuta Međunarodnog suda) i krivične odgovornosti nadređenog (član 7(3)) za:

- ubistvo i nehumana djela koja nisu ubistvo (zločini protiv čovječnosti, član 5).
- protivpravno terorisanje civila, napadi na civile (kršenja zakona ili običaja ratovanja, član 3).

SUĐENJE

Suđenje Stanislavu Galiću je počelo 3. decembra 2001., a završilo je 8. maja 2003. Optužba je pozvala 120 svjedoka. Pretresno vijeće je prihvatilo 603 dokazna predmeta optužbe. Odbrana je pozvala 51 svjedoka. Pretresno vijeće je prihvatilo 651 dokazni predmet odbrane. Strane u postupku su iznijele završne riječi 6., 7. i 8. maja 2003.

PRESUDA PRETRESNOG VIJEĆA

Dana 5. decembra 2003., Pretresno vijeće je izreklo presudu i proglasilo Stanislava Galića krivim po jednoj tački za kršenje zakona ili običaja ratovanja (djela nasilja čiji je prevashodni cilj širenje straha među civilnim stanovništvom, kao što je navedeno u članu 51 Dopunskog protokola I Ženevske konvencije iz 1949. godine) i po četiri tačke za zločine protiv čovječnosti (ubistvo, nehumana djela koja nisu ubistvo) na osnovu njegove individualne krivične odgovornosti u skladu sa članom 7 (1) Statuta međunarodnog suda i osudilo ga na 20 godina zatvora. Pretresno vijeće je zaključilo sljedeće:

Suđenje optuženom odnosilo se na događaje koji su se desili u Sarajevu i u okolini glavnog grada Bosne i Hercegovine (BiH). U vrijeme tih događaja, na teritoriji Bosne i Hercegovine osnovan je entitet poznat pod imenom Republika Srpska (RS). Armija Bosne i Hercegovine (ABiH) i vojska Republike Srpske (VRS) vodile su oružani sukob.

Do septembra 1992. godine, jedan dio VRS-a pod nazivom Sarajevsko-romanijski korpus, ili SRK, praktično je opkolio Sarajevo. Stanislav Galić je bio komandant SRK-a tokom čitavog perioda koji obuhvata optužnica, dakle od septembra 1992. do avgusta 1994. godine. Veći dio Sarajeva bio je pod kontrolom ABiH. Linija sukoba oko Sarajeva razdvajala je zaraćene strane. Tužilac je Stanislava Galića teretio da je krivično odgovoran za kampanju snajperskog djelovanja i granatiranja koju je SRK vodio protiv civilnog stanovništva u dijelovima Sarajeva pod kontrolom ABiH. Posljedica te kampanje, kako je navedeno u optužnici, velik je broj mrtvih i ranjenih civila.

Vijeće je zaključilo da su dokazi pokazali van razumne sumnje da su sarajevski civili zaista bili meta namjernih napada snaga SRK-a. Pretresno vijeće je saslušalo svjedočenje lokalnih svjedoka koji su proživjeli razne napade na svoje dijelove grada. Napadani su dok su bili na sahranama, u kolima hitne pomoći, tramvajima, autobusima ili na biciklima. Napadani su dok su obrađivali baštu, kupovali na tržnici ili čistili gradske ulice. Djeca su bila meta napada dok su se igrala ili šetala ulicama. Napadi su uglavnom poduzimani danju. Nisu bili odgovor ni na kakve vojne prijetnje. Napadači su u većini slučajeva mogli jasno vidjeti da su se njihove žrtve bavile svakodnevnim civilnim aktivnostima.

Topografija Sarajeva, s njegovim brdima i neboderima, omogućavala je pripadnicima SRK odličan vidik sa mjesta sa kojih su gađali civile u gradu. Neke lokacije u Sarajevu postale su zloglasna mjesta s kojih su gađali snajperisti. Na primjer, nekoliko svjedoka je svjedočilo da je glavna ulica u gradu bila poznata kao "aleja snajpera". Premda su građani u neku ruku život prilagodili čestim napadima tako što su zatvarali škole, živjeli noću a danju se skrivali, minimalno se kretali Sarajevom i postavljali metalne kontejnere da

bi se zaštitili od snajperske vatre, ipak nisu bili bezbjedni. Usprkos tome su ih vidjeli i gađali. Vrlo se malo moglo učiniti u pogledu stvarne zaštite od granatiranja.

Mnogi svjedoci su Pretresnom vijeću uspjeli dočarati učestalost i obrazac granatiranja i snajperskog djelovanja kroz duže razdoblje koje je obuhvaćeno optužnicom. Drugi svjedoci su se koncentrisali na konkretne događaje koje su Pretresnom vijeću često opisivali do u sitne detalje.

U optužnici, tužilac je sačinio spisak incidenata snajperskog djelovanja i granatiranja kao primjere kampanje protiv civila. Vijeće je konstatovalo da je tužilac dokazao da 18 od 26 popisanih incidenata snajperskog djelovanja i svih pet incidenata granatiranja predstavljaju primjer kampanje. U sljedećem odlomaku su primjeri snajperskih incidenata koja je prihvatilo Pretresno vijeće i jednog incidenta granatiranja koje je prihvatila većina članova Vijeća.

Prvi snajperski incident odnosio se na ubistvo Munire Zametice, 48-godišnje žene, civila, a desio se 11. jula 1993. godine. Gospođa Zametica je pošla na rijeku Dobrinju po vodu. Neko se vrijeme zadržala na sjeverozapadnoj strani mosta. Most joj je pružao zaklon od snajperske vatre koja je trajala čitavog dana. Šestoro ljudi koji su stajali s njom nisu se usudili prići obali rijeke jer to bi značilo napustiti zaklon koji im je pružao most. Kad je gđa Zametica skupila dovoljno hrabrosti i krenula prema rijeci da napuni kantu vode, pogodio ju je metak. Pucnjava se nastavila. Ljudi koji su tu stajali i kćerka gđe Zametice, koja je u međuvremenu stigla, nisu mogli da priđu žrtvi jer je bilo opasno. Gospođa Zametica je potruške ležala u rijeci, krvareći. Konačno su je izvukli iz rijeke i prevezli u bolnicu, gdje je umrla. Pretresno vijeće je zaključilo da je namjerno pogođena iz pravca pravoslavne crkve na Dobrinji koja je bila pod kontrolom SRK-a, dobro poznatog pravca iz kojeg je otvarana snajperska vatra.

U drugom incidentu, jednog sunčanog popodneva u septembru 1993., osmogodišnja djevojčica Elma i njena majka krenule su jednoj Elminoj školskoj drugarici po neke školske knjige. U njihovom je dijelu grada tog dana bilo mirno. Majka i kćerka, držeći se za ruke, kretale su se iza metalnih kontejnera koji su bili postavljeni kao zaštita od snajperista SRK-a koji su djelovali sa brda Hrasno. U neposrednoj blizini nije bilo ni vojnika ni drugih mogućih vojnih ciljeva. Pogođene su u trenutku kad su njih dvije izašle iz zaklona koji su im pružali kontejneri. Jedan metak je prostrijelio majku kroz bedro, i završio u Elminom truhu. Obje su pale na zemlju. Drugi je metak prozviždao pored njih. Ljudi koji su se tamo zatekli nisu se usudili prići da bi im pomogli. Majka i kćerka su uspjele otpuzati s mjesta na kojem su bile izložene vatri. U bolnici su provele skoro dvije sedmice. Dokazano je van razumne sumnje da je pucano s položaja SRK-a. Elma i njena majka su otuda gađane namjerno.

Dana 5. februara 1994. na tržnici Markale, u središtu Sarajeva, eksplodirala je minobacačka granata i ubila oko 60 ljudi, a više od stotine ih je ranjeno. Pretresno vijeće je čulo iscrpno svjedočenje o tom incidentu. Vijeće je proučilo istrage koje je nakon tog incidenta vodilo osoblje Ujedinjenih nacija i tamošnji istražitelji, kao i analize vještaka koje su pozvale strane u postupku. Iznijeto je niz novih podataka. Većina članova Vijeća je zaključila da je minobacačka granata koja je prouzrokovala eksploziju ispaljena s područja pod kontrolom SRK-a. Bio je to razorni napad na civilni cilj. Većina članova Vijeća se stoga uvjerila da su građani Sarajeva napadani direktno ili neselektivno s područja pod kontrolom SRK-a.

Tačan broj civilnih žrtava snajperskih napada i raketiranja nije poznat. Ono što je poznato jeste da su ubijene stotine civila, a hiljade ih je ranjeno u snajperskim incidentima i granatiranju tokom dvogodišnjeg razdoblja koje je obuhvaćeno optužnicom. Neznatan dio tih incidenata - samo neznatan dio - mogao je biti posljedica slučaja.

Budući da je većini članova Vijeća na osnovu izvedenih dokaza bilo jasno da je SRK namjerno napadao civile u velikom broju incidenata tokom dužeg vremenskog razdoblja, bili su uvjereni da napadi nisu bili pojedinačni incidenti već da su predstavljali rasprostranjenu ili sistematsku kampanju.

Osim što potvrđuju postojanje kampanje, dokazi, onako kako ih je razumjela većina članova Vijeća, pokazuju da je kampanja protiv civila prevashodno imala za cilj sprovođenje terora nad civilnim stanovništvom. Ona nije imala nikakav uočljiv vojni značaj. Učestalost napada je možda varirala od dana do dana, no oni su uvijek potvrđivali činjenicu da nijedan civil u Sarajevu nigdje nije bio siguran.

Bilo je iskaza, koji su govorili o tome da je ABiH nastojala izazvati sažaljenje međunarodne zajednice tako što je s vremena na vrijeme izvršavala napade na vlastite civile znajući da će za njih optužiti SRK. Većina članova Vijeća nije vjerovala da ti iskazi imaju veliku težinu. U svakom slučaju, čak i da su se takve stvari povremeno događale, one nisu promijenile zaključke većine članova Vijeća o tome koja strana je izvršila ogroman broj snajperskih incidenata i granatiranja civila koji su razmatrani tokom ovog suđenja.

Krivična odgovornost Stanislava Galića

Ocjenjujući krivičnu odgovornost Galića, Pretresno vijeće je razmatralo da li je on imao efektivnu kontrolu nad djelovanjem svojih jedinica i da li je znao za zločine koje su počinile. Na osnovu dokaza Vijeće se uvjerilo da su snajpersko djelovanje i granatiranje od strane SRK-a bili pod kontrolom komandnog lanca SRK-a. Pretresno vijeće se takođe uvjerilo da je Stanislav Galić imao stvarnu mogućnost da kazni one koji su postupali suprotno njegovim naredbama, kršili vojnu disciplinu, ili počinili krivična djela. Stoga je utvrđeno da je Stanislav Galić, kao komandant SRK-a, imao efektivnu kontrolu nad jedinicama SRK-a.

Postojali su brojni dokazi da je Stanislav Galić bio obaviješten o napadima na civilno stanovništvo koje su izvršile snage SRK-a. Upućivani su mu zvanični prigovori i preko svog komandnog lanca bio je propisno informisan o djelovanju svojih jedinica. Pretresno vijeće nije sumnjalo u to da je optuženi bio sasvim svjestan protivpravnog djelovanja svojih jedinica.

Nadalje, po mišljenju većine članova Vijeća, Stanislav Galić ne samo da je bio informisan o zločinima svojih podređenih, već je i kontrolisao učestalost i razmjere tih zločina. Na primjer, nekoliko je svjedoka svjedočilo o smanjenju učestalosti napada na civile od strane SRK-a nakon što je na Stanislava Galića izvršen pritisak da ih zaustavi. Međutim, to smanjenje učestalosti nikada nije dugo trajalo. Napadi bi se ponovo pojačali. Jedinice SRK-a su izvršavale zadatke na nivou koju je u određenim okolnostima zahtijevao njihov komandant.

Većina članova Vijeća se uvjerila da se napadi širokih razmjera SRK-a protiv civilnog stanovništva Sarajeva nisu mogli dogoditi da komandant korpusa nije htio da se dogode. Bilo je jasno da je Stanislav Galić, svojim naredbama i drugim sredstvima omogućavanja i podržavanja vodio tu kampanju napada. Činio je to s prevashodnim ciljem da širi teror među civilnim stanovništvom Sarajeva.

Težina zločina određena je razmjerom, obrascem i ponavljanjem napada skoro svakodnevno, mjesecima. Stotine sarajevskih civila - muškaraca i žena svih starosnih dobi, uključujući djecu - ubijeno je, a hiljade ih je ranjeno s ciljem teroriziranja cjelokupnog stanovništva. Većina članova Vijeća uzela je u obzir fizičke i duševne patnje nanesene civilima tokom dvogodišnjeg razdoblja obuhvaćenog optužnicom.

Na kraju, većina članova Vijeća je zaključila da činjenica da se Stanislav Galić nalazio na položaju komandanta korpusa VRS-a, što je veoma visok položaj koji uživa povjerenje javnosti i podrazumijeva obavezu prema javnosti, te da je višekratno kršio tu obavezu i povjerenje, kod odmjeravanja kazne predstavljala otežavajuću okolnost.

Odbrana je tvrdila da je i ABiH počinila zločine protiv civila srpske nacionalnosti i da je vršila neprijateljsko djelovanje krijući se iza sopstvenog civilnog stanovništva. Iako su postali neki dokazi u prilog takvom stajalištu, povremeno protivpravno ponašanje jedne strane u sukobu ne može ni u kojem slučaju biti izgovor suprotne strane da napada civile u sklopu dugotrajne kampanje terora.

Na osnovu tih razloga, Pretresno vijeće, uz suprotno mišljenje sudije Nieto-Navia, proglasilo je Stanislava Galića krivim po članu 7(1) Statuta za:

- **Djela nasilja čiji je prevashodni cilj širenje terora među civilnim stanovništvom**, kako je navedeno u članu 51 Dopunskog protokola I Ženevskih konvencija iz 1949. (kršenja zakona ili običaja ratovanja, član 3);
- **Ubistvo i nehumana djela koja nisu ubistvo** (zločini protiv čovječnosti, član 5).

Kazna: 20 godina zatvora.

PRESUDA ŽALBENOG VIJEĆA

Žalbeno vijeće je izreklo presudu 30. novembra 2006. i osudilo Stanislava Galića na kaznu doživotnog zatvora.

Žalbeno vijeće je odbilo svih 19 Galićevih osnova za žalbu, uključujući one u kojima se tvrdilo da ga je Pretresno vijeće pogrešno osudilo za "djela nasilja ili prijetnje nasiljem čija je prvenstvena svrha bila širenje terora među civilnim stanovništvom" Sarajeva.

Što se tiče žalbe Tužilaštva na kaznu, Žalbeno vijeće je, većinom glasova sudija, konstatovalo da, iako Pretresno vijeće nije pogriješilo u svojim činjeničnim zaključcima i valjano utvrdilo načela za izricanje kazne, "kazna od samo 20 godina bila je tako nerazumna i jednostavno nepravdna da je podcijenila težinu Galićevog kažnjivog ponašanja." Žalbeno vijeće je stoga poništilo kaznu koju je izreklo Pretresno vijeće i izreklo novu kaznu doživotnog zatvora.

Dana 15. januara 2009., Stanislav Galić je prebačen u Njemačku na izdržavanje kazne.